

SADIK IDRIZI ALJABAK

DRUGO IME SNA

(izbor poezije)

Prizren/Podgorica
2012.

Izdavač
ALMANAH – Podgorica

Za izdavača
Atvija KEROVIĆ

Urednik
Šerbo RASTODER

Recenzenti

Husein BAŠIĆ

Ahmet KASUMOVIĆ

Lektura i korektura
Ismet MARKOVIĆ
Nazif DOKLE

Tehnički urednik
Amir JAKUPI

Na koricama detalj slike Ibazera Pelivanija

MUHADŽIRLUK

*Svim muhadžirma!
Da ostane zapisano!*

Zbirka poezije MUHADŽIRLUK Sadika Idrizi Aljabaka, ostvarena u izvornom goranskom govoru i u prevodu na bošnjački jezik, je kompaktna poetska cjelina u kojoj pjesnik na iskren i doživljen način promišlja tragičnu i bolnu sudbinu goranskih ali i jugoslovenskih muhadžira, koji su zbog izmijenjenih i zaoštrenih istorijskih i drugih uslova morali da napuste svoja vjekovna ogništa i da seobom u Tursku postanu žalosni i nesrećni muhadžiri.

Ova zbirka pjesama je ostvarena u živim i sugestivnim slikama, novim i nerabljenim metaforama, u modernoj fakturi i slobodnom stihu, što govori da je Sadik Idrizi Aljabak nadaren pjesnik koji u kolektivni udes svoga naroda useljava ne samo spontane emocije, već i zavidnu sumu poetsko umijeća. Suptilnom poetskom analizom ovaj pjesnik iz pjesme u pjesmu popunjava mozaik slika koji čini ovu temu vrlo aktuelnom i stvaralački zahvalnom. Aljabak vješto i nenametljivo, mekim poetskim amalgamom, veže lična osjećanja i kolektivne traume, stvarajući tako poeziju vehementnih životnih sadržaja, koji su mnogo više od pukog poetizovanja stvarnosti. Valja napomenuti da su ove pjesme tek u izvornom goranskom govoru, kao ptice u svome gnijezdu, a da i najbolji prevod, kako neko reče, "liči na prevrnuti kaput."

MUHADŽIRLUK je dio sudbine koja boli i traje. Sadik Idrizi Aljabak je njen svjedok i pjesnik.

Husein Bašić

(Faksimil recenzije Huseina Bašića
za prvo izdanje knjige objavljene 1997. godine)

Iz recenzije Huseina Bašića
za prvo izdanje knjige objavljene 1997. godine

Zbirka poezije MUHADŽIRLUK Sadika Idrizi Aljabaka, ostvarena u izvornom goranskom govoru i u prevodu na bosanski jezik, je kompaktna poetska cjelina u kojoj pjesnik na iskren i doživljen način promišlja tragičnu i bolnu sudbinu goranskih ali i jugoslovenskih muhadžira, koji su zbog izmijenjenih i zaoštrenih istorijskih i drugih uslova morali da napuste svoja vjekovna ognjišta i da seobom u Tursku postanu žalosni i nesrećni muhadžiri.

Ova zbirka pjesama je ostvarena u živim i sugestivnim slikama, novim i nerabljenim metaforama, u modernoj fakturi i slobodnom stihu, što govori da je Sadik Idrizi Aljabak nadaren pjesnik koji u kolektivni udes svoga naroda useljava ne samo spontane emocije, već i zavidnu sumu poetskog umijeća. Suptilnom poetskom analizom ovaj pjesnik iz pjesme u pjesmu popunjava mozaik slika koji čini ovu temu vrlo aktuelnom i stvaralački zahvalnom. Aljabak vješto i nenametljivo, mekim poetskim amalgamom, veže lična osjećanja i kolektivne traume, stvarajući tako poeziju vehementnih životnih sadržaja, koji su mnogo više od pukog poetizovanja stvarnosti. Valja napomenuti da su ove pjesme tek u izvornom goranskom govoru, kao ptice u svom gnijezdu, a da i najbolji prevod, kako neko reče, "liči na prevrnuti kaput".

MUHADŽIRLUK je dio sudbine koja boli i traje. Sadik Idrizi Aljabak je njen svjedok i pjesnik.

Husein Bašić

DAN BEZ IMENA

dan muhadžirski
korak prvi na Sirat-ćupriji
godinama
dan bez imena
bezbojna sjenka varljiva

pamtim dan
bez jutra
i bez večeri
sjećam se jedino
vremena zastalog
izlomljenog
vremena okačenog
na grani vrbovoj

pamtim jesen sumornu
i promrzle siluete
uplakanih
(tamo i nema ljeta)
sjećam se
redova bijelih šamija
preko Stratorja i Barbule

PUT

tama beskrajna
noć
i vozovi skopski

bašče zavičajne
ostale
da skrivaju brige

mladost
pored rijeke
neumorno brbljive
od duše se oprašta

paučine
u snovima našim drijemaju
suviše smo kasno saznali
muhadžirluk
jednom u životu ubija

CRNO MORE

na obalu Crnog mora odbačeni
u kuće napuštene
studene
nagurani

u snu često hodamo
brdima našim zelenim
kadifastim
žeđ gasimo sa Careve Česme

ovce smo na tuđoj livadi
vuku nadohvat zuba
godinama
hizmećari i argati
života
davno zasićeni

sa opancima i gunjevima
donijetim iz Gore
tumaramo
bez matere i maćehe
mjesto nas nigdje ne drži
osmjeh
umire na usnama

PRVO JUTRO

doručak na sofri
mlijeko nepopijeno
majka leđima okrenuta
dvije riječi u tri dana

svi bježe zbog krivice
i ja bježim
krijem se
u stijene pored mora
od muke dođe mi da vrištim

pitam zemlju i nebo
šta učinismo od sebe
oni šute
i ja šutim i čekam
(san je beskrajan)

samo psi jače laju
i kidišu
na sudbinu našu ukletu

NOĆI MUHADŽIRSKE

ponekad
u tammim dubokim noćima
zanesen sa očima prema nebu
do kasno na prozoru zvijezde brojim

ponekad
nešto u duši treperi
i dolazi iz daljine
čuje se neka pjesma naša
turobna

ponekad
glas miriše na rodni kraj
i mladost izgublenu
na kaldrmi zatravljennoj

ponekad
(a to često biva)
san ne mogu da dozovem
i pred zoru majka me zatiče
sa očima nadbuhlim
crvenim

PRVA GODINA MUHADŽIRSKA

sve u nadi
ima boljih dana
sa suncem se utrkujemo

možda nas ljeto obrađuje
Bogu se molimo
da nas ne zaboravi

a ljeto dugo
kapi kiše nema
dani-konopci beskonačni

sve se više
strah u kosti uvlači
ljeto prođe
a hambari nam
i dalje prazni

U NOVOM ZAVIČAJU

kašike za sve nemamo
a zbog gladi
do kraja Svijeta smo bježali

mnoge noći sna nemamo
i kuće se pitaju
kakve musafire udomile

ni voda se njihova ne pije
samo nas zvijezde i sunce
sa zavičajem vezuju

mezarje svoje nemamo
a kroz tuđe
naša goveda planduju

jezik svoj nemamo
a njihov
majka sve više prezire

ime svoje nemamo
drvo bez korijena ne može
a mi bismo da ljudi ostanemo

POVRATAK LASTAVICA

iza devet mora zađosmo
tražeći ljepotu
nigdje smiraja
nigdje korijena
i laste se davno vratile

sve nas nešto nazad vuče
ima nas i nema
u snu se često vraćamo
sa djecom u naručju
ludački se smijemo

možda je suđeno da tako bude
sa očima ispijenim
i grudvom na srcu
od kamena samo kamen
ostane

ŠUTNJA

u svakom zalogaju graška znoja
progutana
u svakoj kašici teška suza
materina
a godine-starci
vuku se tromo
kraj im se ne očekuje

u svakom snu nešto izgubljeno
tanji se
i kida
samo šutnja danima raste

u svakoj noći
jedna riječ umire
sa dušom u tami skrivenoj

u svakom pismu iz zavičaja
mrtvi mrtvima
jednako
zloslutne selame šalju

IZGUBLJENI

do danas
bez pameti
posvud razbacani
izgubljeni
do danas
ne znamo otkud sunce izlazi
vrtimo se
i druge za savjet pitamo

do danas
vuci bi nas pojeli sasvim
do danas
sve je u srce zakopano
do danas
kao zečevi živimo
do danas
sve unazad gledamo
i samo se urdom hvalimo

do danas
još spavamo
do danas
hvala Bogu
na ljude ličimo

BUNAR U DUŠI

često sam bio sa vama
a i vi sa mnom
često sna nisam imao
(možda i vi niste imali)
i sve ove godine bile su prazne
hodao sam sa bunarom u duši

iz daljine sam gledao zabrinut
presječen
kao jabuka na pola
ljut na sebe
i sudbinu svoju

mного je puta zalogaj u grlu zastao
(možda i vama)
kleo sam i noć i dan

i sada ne znam
kako vam je
bježe li košute kroz žita visoka
od vukova prepalašene
pjevate li pjesme stare turobne
i matere svoje
čijim imenom zovete

PISMO

čitam majci pismo iz Gore
pisano naški
suze joj na licu staračkom
ispijenom od godina
sjete i preteškog rada

četrdeset godina majka boluje
a ništa je ne boli
iz pisma sluti
da još nekog ima od korijena

čitam sudbu našu
da te srce zaboli
zid ti u duši
Majko
do neba podigli

čitam kijamet naš
Majka nema oca ni matere
nema ni grobova
i plače glasno kao dijete
i ja plačem
šta će biti
sa dušom tankom muhadžirskom
iskidanom

MAJKA

ona samo šuti i čudi se
niko je ni za šta ne pita
svakoga dana sve više
prema zemlji naginje

sve muke naše progutala
sebe nije žalila
možda i vrijeme nije imala
šutnja njena
na glavi nam iznikla

ona samo u tami vidi
na svjetlost oči ne otvara
cijeli vijek u čošak stisnula
vijek insanski
za drugoga živjela

KLETVA

sestro
u snu čujem glas tvoj promukli
kroz doline i kroz bare
niz otkose i livade
sa kosom iskubanom u rukama
tražiš me pokraj rijeke
izludjela

kletvu ti slušam sestro
vječitu
prokleto vam bilo sve
sunce da vas ne ogrije
dan noć neka vam bude
Milostivi Jedan
neka vas ne pomiluje
što ste nas
i grobove stare ostavili

SVE SE SLOMILO

sad smo sami sklupčani
srp-savijeni
srce smo stegnuto
stud
suharci slomljeni

slamka smo svehnula
suze spavaju s nama
sunce se stamilo
snove
snijegom strvimo

Samovila skamenjena
sebi se smijemo
sramno
srča smo samo skršena
zauvijek bez radosti

JAGORČEVINE

ništa iz zavičaja nemamo
a vrijeme ide
samo po neku riječ
(duboko skrivenu)
za starost kao zlato čuvamo

jagorčevine iz Gore
nisu cvjetale pod tuđim nebom
i samo za godinu
boja im bješe
lice staračko
sprženo

sunce Božije
u ugljen sve pretvori
za njih ovdje ono postade
vatra i gar nebeski

a tamo u baščama našim
ostale jabuke neubrane
samo jednom
da mi je vidjeti
kako sunce za Murgom zahodi

HLJEB MUHADŽIRSKI

ćumurdžije i drvari godinama
riječ radost jezik naš ne poznaje
kao zečevi pred psima preplašeni
jurimo kroz visoke paprati
ako neko kaže da dobro nam je
laže vas i sebe
i zatvara rupe u svojoj duši

godinama tijelo prodajemo
za crnu koru
sa rukama žuljavim
kunemo nebo i sebe
i svako što će reći da mu je svejedno
laže vas i bježi od sjenke svoje

da nas vidite dok se iz šume vraćamo
sa licima uprljanim znojnim
djeca bi vam se u snu stravila
i ako vam neko u pismu napiše
da nam je dobro
laže vas i sebe
i ne priznaje
glad nam često u goste navraća

GDJE SI TI?

*"Ništavilo je onaj koji ima
većeg prijatelja od domovine"*

Sofokle

gdje si Ti koju ne mogu ni da zaboravim
i koju nosim kao breme godina
Ti u more zagledana
skrivena duboko u meni
Ti što me kao sjenka pratiš
gdje si Ti

gdje si ako sa djevojkama nisi
na ljuljašci proljetnoj
Ti što si bliže srcu dok odlazimo
i čvrsto držiš čeda izgubljena
Ti sa rukama koje mašu
gdje si Ti

gdje si Ti koju ne mogu da vratim
i kojoj samo u san dolazim
Ti koju ni laste ne izgube
Ti što si u isti mah i dženet i džehenem
gdje si
gdje si Ti

PROLJEĆE U GORI

proljeće u Goru nenadano ulazi
kao da se igra
i tada
cijela je osuta jaglikama
djevojke ljuljaške prave
kose do neba lete

u Gori ljepote kratko traju
(svaki je san takav)
dok se okreneš
brigama natovaren

ovamo za proljeće ne znamo
i ne tražimo ga
u nadi je
samo onaj
ko ima čemu da se raduje

ČANAKALE

djedovi naši tamo
(kod Čanakala)
kosti svoje zavještali

majke i sestre
još čekaju
da haber neki pristigne

jaganjci u proljeće
u more uskaču
djeca u snovima očeve traže

ništa ne znaju
danim more preziru
zašto su jetimi ostali

HAZARI

vučemo se kao pokajnici
sokacima
lutamo od pazara do pazara
natovareni đugumima teškim
salep vruć prodajemo
sve u strahu
da nam djeca ne dožive
sudbinu Hazara

kao teški pokajnici
za sobom
vijek teglimo
natovareni godinama
pred kijametom oči sklanjamo
izgleda samo mi
na Ovome Svijetu
dvaput umiremo

LJETO U SNU

blago vrbama zavičajnim
što samo za ljeto znaju
blago i leptirima šarenim
što umiru prije svitanja

blago i koscima umornim
što ima hladovine
da se u podne sakriju
i počinu

blago svima
blago i nama što smrt postoji
a ona dolazi
nikoga ne pita
iskonsku igru nastavlja

KONJI U ZAPREZI

sokaci nam ucrtali
žuljeve po stopalama
ljudskim se glasom
jednom nismo nasmijali
svaka nam zora
u mukama

sa živima nema razgovora
samo za mrtve
lijepa riječi čuvamo

kroz cijeli vijek
konji upregnuti
rođeni za kamdžiju
posrćemo
od danas do sutra
lutamo
od zalogaja do zalogaja

STAROST

*"Zemlja čeka čovjeka.
Čovjek voli zemlju
gdje su mu kosti očeve ostale."*

Mesud Islamović

sada sam sijed i star
unučad pored mora šetam
bajke im naše kazujem
sve čekam
da me Jedini pozove

nije me strah
umirao sam i prije
više puta
sve ovo i nije život
bilo je predugo
noćno putovanje

pred očima lađe prolaze
(naše nikada nema)
sve je potonulo
u duši
muhadžirskoj
jedino talasi i pjena ostali

sanjam daleke izvore gorske
(znam brzo je kraj)
Bože suviše te molim
pozovi me što prije
da na Onome Svijetu
potražim
Goru daleku i samu
i u snu
jednom davno izgublenu

AMANET

kao sumnja težak
amanet tvoj u njedrima mojim
suze tvoje i ovdje peku
u vijeku našem
rastanak ubija

ime moje nigdje nećeš naći
ostalo je u tefterima starim
možda izgorijelim

dušu moju teško otrovanu
nećeš naći
u smilju na tavanu starom

za jedno sutra
u nadi se bilo
za jednu pjesmu
s nogu smo padali
kada se sve sabere
čežnja ostade žito nedozrelo

MUHADŽIRI

svi smo mi muhadžiri i gurbedžije
bez nade da se vratimo
muhadžiri postali
i oni što čekaju
ne zna se kome je teže
ko žali više i proklinje

svi sa dušama iskidanim
vezani lancima za zemlju
kivni na sudbinu svoju
cijeli vijek vučemo
kožu svoju nekada odranu

svi smo mi davno izgubljeni
bez nade da nađemo izvore svoje
knjiga naša nikad napisana
u srcu duboko zakopana
ostaće pokraj puteva dalekih

ŠTA JOŠ DA PITAM

da vas pitam još nešto dok snage imam
rastu li koprive i zove
iz kuća naših starih naherenim
jesu li prozori u paučini bez domaćina

šetaju li mladi do Gornje Lekojte
čeka li Jusuf još Džemilju
u pjesmi nedopjevanoj

ima li djece da kruške oberu
iz bašči naših pored rijeke
da ih crvi prije njih ne pojedu

prave li gnijezda laste po tavanu
(naše se zauvijek srušilo)
dolaze li na vrijeme pečalbari

pjevaju li izvori u rano proljeće
kazuju li kako je ljepota
bez imena u zavičaju ostala

da vas pitam još nešto
iskreno
ali pravo bi bilo
(dok snage imam)
da jednom za lastama krenem

IŠARETI

*Ako si zaboravio pretke,
i ti ćeš biti zaboravljen!*

Mesud Islamović

Podgorica,
22. II 1998.

Dragi kolega Idizi,

Pročitao sam tvoj s govornik preveđenu zbirku "Loši šaratori". S obzirom da se radi o prevodu, primjećujem da u nekim situacijama nema dovoljno preciznosti i suptilnosti proučiteljske slike, već se dešava kao do slovni prevodi, koji na drugom jeziku ne noseju da znaju (i normalno de znači) kao u originalu. To naravno, možda -

2

Ovo je samo ono što bi ja mog da primijetim kao nedostatci, ne otkriću, pjesnik i esejista, dobre (u originalu naravno još i bolje) i zadržavaju da budu objavljeni.

Ovom prilikom Ti neće pristati nikakva diskusa o poeziji, već ovo moćno internom recenzijom, to jest moćno svoju neposrednost da ne jefitiraj ves recenzenta.

Šelje Ti dobro zdravlje i uspjeh u radu,

Srdinje
Husein Bašić

(Faksimil dijelova pisma-recenzije
rahmetli Huseina Bašića iz 1998. godine)

Podgorica, 22. II '98.

Dragi kolega Idrizi,

Pročitao sam Tvoju s goranskog prevedenu zbirku "Loši išareti". S obzirom da se radi o prevodu, primjećujem da u nekim stihovima nema dovoljno poetičnosti i sugestivnih pjesničkih slika, već se doimaju kao doslovni prevodi, koji na drugom jeziku ne moraju da zvuče (i normalno da zvuče) kao u originalu. To, svakako, podrazumijeva još rada, sažimanja, izoštravanja, biranja novih riječi i izbjegavanja opštih mjesta i poznatih spregova i sintagmi.

Ja sam bio slobodan da neke riječi zaokružim bez kojih pjesma može, odnosno one je opterećuju, razvodnjavaju i u svakom slučaju javljaju se kao balast. To Tebe ne obavezuje ni najmanje i sve možeš vratiti kako je bilo. No, gomilanje riječi bez nekog naročitog značenja svakako opterećuje pjesmu i suviše je racionalizuje.

Ovo je samo ono što bih ja imao da primijetim kao nedostatak, međutim, pjesme u cjelosti su dobre (u originalu sigurno još i bolje) i zaslužuju da budu objavljene.

Što se tiče ekavskog ili ijekavskog izgovora – odluka je vrlo lahka. Ako ih prevodiš na srpski jezik – onda svakako ekavski, ako na bosanski – onda ijekavski i latinica. (Inače, gotovo da nisam u poeziji sreo toliko riječi s ekavskim izgovorom).

Ovom prilikom Ti neću pisati nikakav diskurs o poeziji, već ovo smatram internom recenzijom, to jest imaš moju saglasnost da me potpišeš kao recenzenta.

Želim Ti dobro zdravlje i uspjeh u radu.

Srdačno
Husein Bašić

TJESKOBÉ

JASNI IŠARETI

svugdje zlokobni išareti
na nebu
i na zemlji
na travi i u vodi
hrđavi išareti noću
nepogodni išareti u snu
dani puni išareta

dok pije kahvu sa mojim babom
komšija prvi
pominje nove išarete

u podne
vuci u selo silaze
godinama za proljeće ne znamo
ima li većeg jada
ako si gora fukara no juče

valjda sunce i zvijezde
šalju drukčije išarete
ali ko je taj
što će ih razabrati

samo se djeca ne osvrću na njih
u svoje sanke uprežu nadu
i kreću na novi put

VAKTI-SAHAT

težak vakat za pjesmu
težak vakat za osmijeh
vakat samo za muk
vakat za trpnju i strah
vakat da se izgovorena riječ
stavi na jezik
i dobro izmjeri

istrošili se dani i ljudi
istrošilo se nebo
zahrđali srpovi
zrno u zemlju nismo bacili
njive-rudine
proklinju orače nezahvalne

djeca naša
oprost nam neće dati
uzalud čekamo u nadi
možda je ovo
v a k t i - s a h a t

NEVJERNICI

ibadet Iblisu čine
iz vlastite kože
lahko bi da pobjegnu
sasvim tanko
djedovinu čuvaju

tamne ih noći mame
putevima praznim
oči nemaju za darove
što od Stvoritelja dolaze

za hatar
nikakav ne znaju
dobrota
iz srca njihovih
nikada nije iznikla

vatra je njima
kao Iblisu šer
zabluda neprolazna

SIRAT-ĆUPRIJA

cijeli vijek naš
Sirat-ćuprija
svaki zalogaj hljeba
očima pojeden

jedino je nada
na našoj strani
možda će nam ljepše biti
na Onome Svijetu

cijeli naš život čekanje
da vakat sazri
prije nego što noć stigne
(ili padne)
brigama dotučeni

FESAD

kao da se sprema neki fesad
dosad neviđen
insansko ludilo
na vidjelo izlazi
pored nas marširaju
neke glave pognute

kao da ugursuzi
kolo igraju
crno kolo Dedžalovo
dževab im se ne daje
koraci im sve bučniji

kao da dani brzo umiru
prije nego se rasanimo
šejtanove družine
spremno
rabote svoje hvataju

kao da se sprema fesad
ni u snu
dosad neviđen

PAUČINE

u inad se vijek ne pretače
za inad se
čovjek ne postaje
haram je sve što nema kraja

noći ukradene
sve više liče na paučinu
zaborav nas sebi vuče
nepregledne dubine
u dušama borave

sve pjesme naše turobne
na memlu mirišu
ljubomorno ih čuvamo
puteve nam stradalničke kazuju

do danas
jetimi bez radosti
do danas
tvrde duše utučene
do danas
kijamet na vratima

NJIHOVE DOBROTE

guraju nas
u redove nove
(kao nekada)
za flašu ulja
rebra lomimo

svake večeri
glave nam umorne
riječima gnusnim zasipaju
neprestano mjere
našu zaboravnost

opet nas
u vatru bacaju
(kao nekada)
od prevelike dobrote
glave ne dižemo

LEPTIRI JURE ZA SVOJOM SJENKOM

toliku težinu u sebi nosimo
sve dalje od radosti
noći prebrzo dolaze
više za drugoga živimo
a ne znamo da je tako

ne traži ime za dan
što od podneva počinje
koji se samo čeka
ne traži gajret od onog
koji sebe nije utješio

leptiri jure za svojom sjenkom
a ljudi (svo vrijeme)
bježe jedni od drugih

NIŠANI

POGLEDAJ NAS

Bosni

rebro smo tvoje
slomljeno
bakandžama željeznim

dio smo tvoj
otkinut
sa kože ti odrane

jetim smo tvoj
izgubljen
otrgnut od matere

ruka smo tvoja
isružena
do sada bez halala

okreni se makar
dokle molimo
okreni se i pogledaj
kako patimo

BREZA

tri hladne sarajevske zime
(one ratne)
smrzavao se Kadro sa familijom
u staroj kući na Čengiće Vili
a pod pendžerom u bašči
rasla je breza
iz Gore nekad donijeta

hiljadu puta sjekirom krenuo
(i isto toliko puta zastajao)
pišmaneci se
jer breza je bila
sve što je imao
iz starog zavičaja

išao pod granatama
u sabah
da korijen neki donese
za unuke promrzle
išao je natovaren
po dva sahata i više

tri ratne sarajevske zime
umirao je i smrzavao se Kadro na Čengiće Vili
i pazio
da brezu neko ne posiječe

BOŽANSKA JAZIJA

Dogradio ovu veleljepnu džamiju Ahmed-aga u godini 1238. kao što je bila sagrađena 688. god. po Hidžri, i tarih joj izreče. “

Nišan-ploča na džamiji u selu Mlike/Gora

zastaje dah pred bjelinom
zastaje dah pred božanskom ljepotom
zastaje dah pred našim korijenima
zastaje dah

vijekovima kidišu na našu sudbinu
dok se tromo okrećemo Bogu
kojeg nam krađu iz očiju
kojeg nam istjeruju iz srca

naši su djedovi i nane
u krpe umotane
po tavanima dugo skrivali
sve naše drevne nišane

a nismo znali
(i još ne znamo)
da nas je njihova božanska jazija
od bezimenosti sačuvala

drugi bi (da te imaju)
pjesmom do neba slavili tvoju ljepotu
a Tebi
(oprosti našoj skromnosti)
ostaje tek nekoliko
mojih ubogih riječi

AZIL

ako odete svi
(a pošli ste već)
ko će zboriti jezik naš
dukat istančan
od djedova sačuvan
u godinama preteškim

ako pobjegnete svi
dženaze ko će ispraćati
do mezara zapuštenih
ko će cvjetovima
ime poklanjati
u livadama pored rijeka

svi ako odete
(a krenuli ste već)
sokaci će biti zamišljeni
prazne kuće zatvorene
pjesme naše ni za koga

BOGUMILSKA BAJKA

*Dugo su putovali kroz noć i maglu tiho i
uplašeno. Kada je svanulo, bili su iznemogli.
Dalje nisu mogli.*

čovjek u travku zaljubljen
(Bogu najmiliji)
bježeći od straha i smrti
zaklon u kamenu traži

kad ti jezik u grlu prerežu
zaboraviš ko si
i odakle su tvoji
puteve daleke izabrali

ostane samo kamen na kiši
(nišan krugom uobličen)
ostanu kletve uboge
i riječi nerazumne

i shvatiš
do Boga se
najbrže stigne skrušeno
i bez pomoći
kad čelo zemlju dodirne

shvatiš
da ljepota ne umire
i da poslije rastanka
svi dani
bez boje ostaju

TORBEŠI

torba na ramenu
torba u ruci
torba u krvi
sa glavom u torbi
iza brda Torbeši prognani

sa torbom rođeni
hair traže
pred Bogom pravedni

sa urdom u torbi
preko Mavre i Roše
Crnoga vrha i Stratorja

rugaju im se
i hule
rod i porod
preziru ime i riječ torbešku

torba u srcu
od bešike do mezara
Bogu mili
Bogu bliski
tako dragi
Torbeši zorno protjerani

OVAKO NE BIVA

Safetu

Bajrami prolaze
po nebu
letači tragove ostavljaju
svaki haber od tebe
odavno izgubljen

majka suze premiješta
u san nerođeni
sve slatke razgovore
odlaže za sutra

vrijeme bez tebe
hvata debelu paučinu
dženaze se ne broje
djeca za oca stalno pitaju
ovako više ne može

godine iza tebe
i godine pred tobom
ne mogu se platiti
pjesmom naručenom
na svadbi goranskoj

VI NE ZNATE

vi ne znate
koliko je teško kad ostane
mezarje neograđeno

vi ne znate
kako je teško kad ostanu
voćke neubrane
i kaldrme u avlijama zatrave

vi ne znate
zašto su djedovi naši
u snu beskrajno strepili
i kako su
do kraja Svijeta bježali

vi ne znate
(možda je tako bolje)
zašto nam dani u crno
kroz maglu prolaze

CAREVA ČESMA

prošlog ljeta
iz dalekog Stambola
u selo stiže mladić nepoznat
babo ga poslao
da mu vode donese sa Česme Careve

čekajući babo nakupio
veliki tespih godina
za postelju vezan
nedjeljama nikome ništa ne zbori
i mlijeko od ptica da poželi
djeca bi mu donijela
oko njega
hećimi s nogu padaju

prema pendžeru okrenut
ništa ne želi
samo šuti i plače
ponekad zapita
da li je puklo proljeće
u Gori njegovoj
u snu nekad izgubljenoj

takva je ukleta Gora
daleko od nje (i bez nje)
ni duša lahko ne izlazi

VRBE U SNOVIMA

na Sjeveru
razbacani
sanjamo vrbe zavičajne
putevi daleki nikako
da sebe pojedu

više vrijedi
naša šutnja
od njihove
beskrajne brbljivosti

izgubljeni
u hladnim stanovima
brigama tovarimo dane

na Jugu
vrijeme protiče unazad
leptiri ostaju bez imena
riječ azil
vrti se
i na dječjim usnama

CRNE PTICE

svake godine u rano proljeće
pohode nas crne ptice
dolaze da najave tugu i ostave bol
da majke ukahre
i devojkama nadu utule

svake godine kroz behare
skakuće kukavica
nadjačavši pjesmu
ruga se našoj sudbini
od koje ne možemo nikud
(i da nećemo)

svake godine u isto vrijeme
pohode nas crne ptice
sluteći Vječni Nemir

POVRATAK JEGULJA

u doba prve zrelosti
zaneseni i mirni
odlazimo u daleki svijet
tražeći more bez obala
ali se uvijek
(poput jegulja)
vraćamo na izvor svoje mladosti

sa glavom u torbi
lunjamo po dunjaluku
tražeći rijeku bez izvora
dok pred nama koračaju
zavezani umovi
i puteve nam razroke pokazuju

po devet radosnih Bajrama
evlad svoj ne vidimo
tražeći nebo bez oblaka
i prvo jutro bez plača
ali se ipak (na kraju)
vraćamo
davno usahlim korijenima

DALJINE

RIJEKA I TI

daljinom umotana
nagovaraš rijeku
na nejasnu
šutnju

bježeći
u vrijeme tjeskobno
prerastaš u pitanje
još koliko padova
u životu paničnom

umorna
od pustog čekanja
ruku pružaš
rijeci neposlušnoj

RIJEKA

oduvjek hvalisava
kradeš san
pticama zavičajnim

oduvjek razmažena
ne pristaješ
da se pomire noć i dan

dugo sam vjerovao
znaš jedina
tajnu da sačuvaš

sad mi je svejedno
noćas možeš
da promijeniš korito

TRAGOVI

(Prema motivima balade Jusuf i Džemilja)

1.

svakoga juna
sa prvim trešnjama
zveče sokaci i kaldrme
čuju se đerdani i dukati
kupljeni davno
na pazarima prizrenskim

to sjenka Džemiljina
korača tijesnom avlijom
sve joj se čini
(u vrbaku skriven)
Jusuf je možda čeka

2.

dvije duše vezane
nikada neće poletjeti
od smrti mnogo je teže
ući u pjesmu i tamo
do Kijametskog dana
ostati

3.

čujem glas
dok silaze prema rijeci
čujem mehki šapat
u noćima dušom posutim
gledam kako ljubav
svjetleći trag
ostavlja

4.

jedan je Jusuf-hadžija
takvoga muža
Gora ne rodi
Džemilju svoju
poslao
u pjesmu nikad dopjevanu

5.

jedna je Džemilja
na korake njene
košute ljubomorne
pisano bilo
da duvak dvaput podigne

6.

trešnje bjelice
čekaju
usnule berače
mjesečina se nada
šetačima bešumnim

7.

Jusuf bježao
do polja solunskog
puteva i pasišta
anadolskih
zaboravio
da s ljudima zbori
od zurla i tupana
u postelju padao

8.

djevojke i momci
rastu do neba
Jusuf i Džemilja u pjesmi zaspali
tako je na Ovom Svijetu
sve ljepote
u san otprhnu

NEPODNOŠLJIVA DALJINA

V. B.

ne zaboravi
pored ruševina staroga mosta
(u krug pretvoreni)
još mirišu đevreci skopski

ne zaboravi
između naše dvije ruke
ispružene
cijeli vijek
nesnosne su daljine

ne zaboravi
uzalud te tražim
u šumi jelovoj
od subote jedne do druge

ne zaboravi
i upitaj se jednom
može li Sjever
nekada Jug postati

ČEKAJUĆI KRAJ

od jučer
sunce je ostalo bez boje
beskonačna daljina
dušu nam truže
sve brže
prema kraju hitamo

od danas
(dobro upamti)
sve što je imalo miris i boju
pepeo zauvijek grli

od sutra
(ako nikoga ne čekaš)
vijek – kuća bez prozora
sunce – boja izgubljena
oprosti
opasna daljina
sve nas više ubija

DRUGO IME ZA SON

MADŽIR

*Svim madžir šo otidoha!
Da ostane zapišano!*

DEN BES IME

den madžirski
kreć prf na Sirat-ćuprija
so godine
den bes ime ostana
beljki denot beše
samo senka ljeđička

pamtim den
bes sabah
i bes akšam
se sećavam
beše vreme zastanato
vreme iskršeno
vreme obeseno
na granka vrbova

pamtim jesen umoren
i drgoji izmrznete
raželane
(tamo i nema ljeto)
pamtim samo
belje šamije
preko Stratorje i Barbula

PUT

temnina teška
noć
i pampuri skopske

bašče ot memlječet
ostanalje
da skrijet gajljina

mlados pri reka nezaprena
(razlajena)
so duša se boravi

pajačine
vo sonoji naše zadremalje
mlogo docna sme zazn'lje
madžir
vo vek jenoš utepuje

CRNO MORE

na Kara-Deniz frljene
naguckane
vo kuće studene
ostajene

vo son često šetame
po ridoji naše zeljene
kadifene
voda pijema na Češma Careva

vamo sme ofce vo tuđa lživada
vuku na z'bi panate
so godine
hizmećari i argati
ot život
davno presitene

so openke i gunčića
ot Gora donesene
se šutkame
bes matere i bes maćaha
mesto nigde ne ne drži
smijenje
na rila ni umira

PRVE DENOJI

pojadok na sofrā
mljeko neispijeno
majka so hrbet zavrtena
dva lafa vo tri dena

svi begaje ot kabajet
i ja begam
i se krijem
vo karpe du pri more
mi se čini od dert će puknem

prašujem zemnja i nebo
šo napravjme ot sebe
oni trajet
i ja trajem i trpnem
(son kraj nema)

samo kučičā pojako lajet
i se štekaje
na pišanica naša prek'vnata

NOĆOJI MADŽIRSKE

ponekoga
vo temne dl'boke noćoji
zanesen so oči svrtene za ke nebo
du docna na pendžer dzvezde brojim

ponekoga
nešto vo duša treperi
i dohiđa ot daljeko
se čuje nekua pesna naša
zasipnata

ponekoga
udara duša na star kraj
i na mlados zaginata
izgazena na kaldrme

ponekoga
(a tija često biduje)
son ne možem da navikam
i popret sabah majka me nahoda
so oči nadujene
presipane

PRVA GODINA MADŽIRSKA

sve na umot
pohubavo će bide
so s'nce se sprohiđame

beljki ljetu će ne izraduje
Sajbiji se moljime
da ne zabraj na nas

ljetu dl'go
kapka doš nema
denoji-konopci ne zaminujet

sve pojće
strah vo koske vljiza
ljetu projde
a hambari naše
ostanaha prazne

VO NOF MEMLJEČET

ložice za svi nemame
a ot glađos
du kraj Dunja sme begalje

mlogo noćoj dremka nemame
a kuće nove se čudet
kakve musafiri imajet

voda njihna ne se pije
samo s'nce i dzvezde
so memlječet ne vrzujet

grobišta svuje nemame
a vo tuđe
gujeda naše rikajet

jezik svoj nemame
a za njihni
majka nejće da čuje

ime svuje nemame
ni drvo bes koren ne biduje
a mije sakame ljudi da ostaneme

LASTOJCE DOJDOHA

i devet morinja zaminahme
tražejeći hubajna
nigde svrtka
nigde koren
i lastojce pred nas se vratiha

sve nešto nazać ne vlječe
ne ima i nema
vo dremka često se vraćame
so deca vo skutoj hulavo se smijeme

beljki beše pišano take da bide
so oči ispijene
i grutka vo srce
ništo da ne ostane
ot kamen
samo kamen biduje

TRAJENJE

vo svakoj k'saj po graška pot
gljivnata
vo svakua ložica s'vza materina
a godine-starci
se vlječēt poljeka
kraj ne im se zagljeđuje

vo svakoj son nešto zaginato
se tenči
i se kine
samo trajenje so den raste

vo svakoj noć
po jen laf umira
so duša vo temnina skrijena

vo svakua knjiga ot memlječet
mrtve mrtvem
svevreme
čudne seljami praćaje

GINATICA

du deneska
um vo glava ne ni dojde
na sve strane rasfrljane
zaginate
du deneska
ne zn'me s'nce ot ke grije
se vrtime
i drugogo za um prašujeme

du deneska
vuci bi ne izelje sosve
du deneska
sve je vo srce zakopano
du deneska
so stra ka zajci živujeme
du deneska
zanazać gljedame
i samo so urda se faljime

du deneska
ište spijeme
du deneska
(šućur Alahu)
ište na ljudi ljičime

BUNAR VO DUŠA

često som bif so vas
a i vije so mene
često dremka ne som imaf
(beljki i vije ne ste imalje)
i sve ovja godine mi bilje prazne
som hodaf so bunar vo duša

ot daljeko vi som gljedaf
zagajljan
presečen ka jabuko na pola
ljut na sebe
i pišanica naša

mlogo puti k'saj vo grlo zastanaf
(beljki i vam)
i som k'vnaf i noć i den

i deneska ne zn'm
kakva vi je rabota
a vi begaje košute niz 'ržoji ž'fte
ot vuci preplašene
ne zn'm a pujete pesne stare
i matere svua
ka ga vikate

KNJIGA

majki čitam knjiga ot Gora
našinski napišana
s'vze i gljedam na ljice starečko
ispijeno ot godine
d'ga i teška rabota

četirijese godine majka boluje
a ništo ne ga bolji
ot knjiga čuje da ima
ište nekogo od rodnina

čitam pišanica naša
du srce da te dogore
zid vo duša
Majko
du nebo ti dignahme

čitam kijamet naš
majka nema ni oca ni matere
nema ni groboji
i žela na glas ka dete
i ja želam
šo će bide
so duša naša tenka madžirska
iskinata

MAJKA

ona samo traje i se čudi
nikoj za ništo ne ga prašuje
svakoj den sve pojće
za ke zemnja se navenuje

sve muke naše gljitnala
sebe nikoga ne žaljila
beljki i vreme nemala
trajenje njezino
na glava ni vnikna

ona samo vo temnina viđi
na videlo oči ne otvora
cef vek vo jeno ćuše sobrala
vek insaknski
za drugogo živuala

K'VNATICA

sestro
vo son ti čujem glas zasipnat
kros derinja i barinja
nis zakosje i ljivade
so kosme iskubane vo ruke
me tražiš pokraj reka
izulavena

k'vnatice ti slušam sestro
vekovne
pusto da vi bide sve
s'nce da ne ve ogrije
den noć da vi bide
Hubavi Jeden
da ne ve izmiluje
zaš nas i grobišta stare
ste parosalje

SVE SE SKRŠILO

sega sme same sklupčene
srp svijene
srce sme stegnato
stud
suharci skršene

slamka sme svenata
s'vze spijet so nas
s'nce sme stemneto
sonoji
strvime so sneg

Samovila skamenjeta
sebe se smijeme
stramno
srča sme samo skršena
nikoga ne sraduane

GOROLJIJE

ništo ot memlječet nemame
a vreme hodi
samo po nekoj laf dl'boko skrijen
za staros ka altan čuvame

goroljije ot Gora
ne možeha da c'ftet pot tuđo nebo
i samo za jena godina
boja im beše ka ljice starečko
pobareno

s'nce Sajbijino
jegljen ge učini
za nji ono vamo beše
samo dogoren žar

a tamo vo bašče naše
ostanaha jabuke neobrane
samo ište jenoš
da vidim
s'nce nad Murga ka zahoda

LJEP MADŽIRSKI

ćumurdžije i drvari so godine
laf rados jezik naš ne poznavo
ka zajci pret zagari
ot poprać isplašene sme begalje
i nekoj ako vi kaže hubavo ni bilo
mami i sebe i vas
i zapina dupke vo duša svua

so godine mrša prodavame
za korka crna
so ruke ispotene i prišave
sme k'vnaľe nebo i sebe
i svakoj šo velji da mu je sve jeno
ve mami i bega ot senka svua

da ne vidite ot šuma ka se vraćame
so ľjica izbardžane
deca vo son bi vi se plašilje
i nekoj ako vo knjiga napiša
da sme vamo hubavo
ve mami i sebe mami
i ne kažuje
glad često musafir ni je

KEDE SI TI?

*"Ništo čujek je toja šo ima
pogoljemogo prijatelja ot memlječet"*

Sofokle

kede si Ti šo ne možem da te zabrajm
i šo te nosim ka breme so godine
Ti vo more zagljedana
skrijena dl'boko vo mene
šo trčáš ka senka nekua
kede si Ti

kede si Ti ako ne si
na nušaljke prolječne
Ti šo si pri srce ka idujeme
cvrsto fatena za čeda zaginate
Ti so ruke dignate šo mahaje
kede si Ti

kede si Ti šo ne možem da te vratim
Ti samo vo son šo ti dohiđam
i lastojce šo ne možet da te zaginet
Ti šo si i dženet i džehenem
kede si
kede si Ti

PROLJEĆ VO GORA

proljeć vo Gora navrapito dohiđa
ka na igranje
i toga
cela je poslana so jagoljike
dejke nušaljke prajet
kosme du nebo ljetaje

vo Gora hubajne kuso trajet
(svakoj son je takof)
dur se zavrteš
so gajljina natuaren

vamo za proljeć ne zn'me
i ne go čekame
na umot je
samo togua
koj ima za šogo da se raduje

ČANAKALE

babovci naše tamo
(na Čanakale)
koske ostajlje

majke i sestre
ište čekaje
haber nekoj da stigne

jag'nca vo proljeć
vo more se klumkaje
deca vo dremke babeta tražet

sirote ništo ne zn'jet
so denoji k'vnet more
se prašujet
zaš jetimi ostanalje

HAZARI

so pišman goljem se vlječeme
po sokaci
se štkame po pazari
vežane so đugumi teške
saljep vruć prodavame
sve so strah
deca će ni bidet Hazari

so pišman težok
vek po sebe vlječeme
so godine natuarene
zapiname oči pret kijamet
galjiba
samo mi je
na Ovaja Dunja
dva puti umirame

LJETO VO SON

blaze vrbem ot memlječet
samo za ljeto šo zn'jet
blaze ljeptarcam šarenem
šo umirajet pret da se stemni

blaze i kosačam zaprenem
šo imaje latke
na pladno da se skrijet
i počinet

svim blaze
blaze i nam šo ima mreška
a ona dohiđa
nikogo ne prašuje
igra stara ne zabrava

KONJI VO ARABA

sokaci ni ostajlje
prišoj po st'pala
so glas insanski
jenoš ne nasmijane
svakua saba so zor ni s'vina

so žive muhabet ne prajme
samo za mrtve
hubave lafoji kažujeme

nis vek cef
konji pregnate vo araba
rodene za muke
tegneme ot deneska du utre
se vlječeme
ot k'saj du k'saj

STAROS

*"Zemna go čeka čujeka.
Čujek ga saka zemna
ke mu se koske babove ostanate."*

Mesud Islamović

sega som sed i star
so vnuci pokraj more šetam
i prikažne naše im kažujem
sve čekam
Hubavi Sajbija da me vikne

ama strah ne mi je
i porano som umiraf
mlogo puti
sve poslje ne bif život
bilo samo nočno hodenje

pret oči đemije zaminujet
naša nema da dojde nikoga
(odamno plotanala)
vo duša
pena i dalge ostanalje

vo son viđujem izvori gorske
(zn'm brgo je kraj)

Hubavi Sajbija
mlogo ti se moljim
vikni me šo pobrgo
na Taja Dunja
da potražim
Gora dalječna i sama
jenoš nekoga zaginata

AMANET

ka kabajet težok
amanet tvoj vo medra nosim
s'vze tvuje i ovdeka pečet
vo vekof naš
dvojačka ne sotre

ime muje nema da go najdeš
ostanalo vo tefteri stare
beljki izgorene

duša mua ako tražiš
ne će ga najdeš
vo smilj nekoj po tavani stare

za jeno utre
na umot se bilo
za jena pesna
ot noge panualje
sve ka će se sobere
merak ni ostana žito nezdreno

MADŽIRI

svi sme mi je madžiri i gurbetčije
bes nijet da se vratime
se učiniha madžiri
i tija šo ne čekajet
ne se zn'je komu je poteško
koj žalji i koj hasretuje pojće

svi sme so duše iskinate
vrzane so sindžiri za zemnja
kivne na pišanica vakva
cef vek po sebe vlječeme
koža svua nekoga odrana

svi sme mi je nekoga zaginate
bes nijet da najdeme kajnaci svuje
i knjiga naša nikoga napišana
vo srce dl'bokao zakopana
će ostane pokraj putoji dalječne

ŠTO DA VE PRAŠAM

da ve prašam ište nešto kuvet dur imam
a rastet koprive i hrbozi (bosoji)
vo kuće naše stare isturane
a fatilje pendžeri pajačina bes stopana

a šetaje mlade du Ljekojta
Jusuf i a ga čeka Džemilja
vo pesna teška nedopuana

a imaje deca kruše da oberet
ot bašče naše pokraj reka
crfci pret nji da ne ge izedet

lastojce a prajet sedavnici
(naš sosve se isturaf
i nema koj da go popraj)
gurbetčije na vreme a se vraćajet

rano vo proljeć a pujet kajnaci
a kažujet kako hubajna
bes ime vo memlječet ostana

da ve prašam ište nešto
zasaj da ve prašam
ama pohubavo je (dur imam kuvet)
jenoš po lastojce da trgnem

IŠARETI

*Ako si zabrajf babofci,
i ti će bideš zabrajen.*

Mesud Islamović

TEŽAVE

OTVORENE IŠARETI

svekede loše išareti
na nebo
i na zemnja
na trava i vo voda
čudne išareti noća
nehubave išareti vo son
denoji povne so išareti

dur pije kave so babeta
star komšija spomina
nekuje nove išareti

na pladno
vuci vo selo sljizaje
so godine proljeć nemame
ne traži pogoljem dert
ako si pofukara od fčera

beljki s'nce i dzvezde
praćaje druk urnek išareti
ama koj je toja
šo će ge razbere

samo deca gajlje nemaje
s'nice vlječet po sebe
i hodet po nof put

LOŠ SAHAT

težok vakat za pesna
težok vakat za smijene
vakat samo da se traje
vakat da se trpi i tegne
vakat da se svakoj laf zbornat
staj na jezik
i hubavo izmeri

ofetvelje denoji i ljudi
ofetvelo nebo
srpoji hrđa fatilje
zrno vo zemnja ne sme frljilje
njive-ljedine
k'vnet orači zabrajene

deca naše
halaf ne ni činet
beljki došof
l o š-s a h a t

NEVERNICI

ibadet Iblisu činet
ot koža svua
ljesno bi izbegalje
mlogo tenko
babojna svua čuvaje

temne noćoji ge mamet
po putišta prazne
oči nemaje za daroji
ot Sajbija Jeden šo stiginaje

za hater
nikakof ne zn'jet
hubajna
ot srca zatvorene
nikoga ne vniknala

ogin im je
ka Iblisu šer
mamenica neprojdena

SIRAT-ĆUPRIJA

cef vek naš
mos ka vlakno
svakua troška ljep
so oči izedena

na umot sme
beljki
na Taja Dunja
poljesno će projdeme

cef život naš čekanje
vakat da uzdre
pret da stigne noć
(elji da pane)
od gajljina utepane

FESAT

kakva se gotvi nekoj fesat
du sega neviden
hulavštine insanske
na videlo iljizaje
nekuje glave navenate
pokraj nas zaminujet

kakva ugursuzi
oro igrajet
crno oro Dedžalovo
dževap ne im se dava
so krećoji
sve pojako tropkajet

kakva denoji brgo umirajet
pret da se razbudime
šejtanove družine
ugotvene
za rabota se faćaje

kakva se gotvi nekoj fesat
du sega ni vo son
neviden

PAJAČINE

za inajet vek ne se vekuje
za inajet
čujek ne se biduje
haram je sve šo nemalo kraj

noćoji ukradene
sve pojće ljičet na pajačina
zabravane za ke sebe ne vlječe
vo son ostanujet
sve pogoljeme dl'bočine

sve pesne naše stare
udaraje duša mohojna
so k'skan goljem ge čuvame
ni kažujet putoji izbrkane

du deneska
jetimi se nasitene
du deneska
duše tvrde presipane
du deneska
kijamet pret porta

ZABRAJENE HUBAJNE

ne stavaje
vo redoji nove
(ka nekoga)
za šiše zitin
rebra kršime

svakoj akšam
glave zaprene ni sipet
so lafoji gn'sne
ne meret
koljko brgo sebe zabravame

vo oginj
jope ne frljaje
(ka nekoga)
ot goljeme hubajne
glava ne digame

LJEPTARCI TRČET PO SENKA SVUA

toljikava težava vo sebe nosime
ot rados sve podaljeko
noćoji brgo dohiđajet
sve pojće
za drugogo živujeme
a ne zn' me da je take

ne traži ime za den
ot pladno šo započnuje
i samo šo se čeka
ne traži gajret
ot togua
sebe šo ne orahatif

ljeptarci trčet po senka svua
a ljudi
(sve vreme)
begaje jene ot druge

NIŠANI

POLJAJ NAS

Bosni

rebro sme tvuje
skršeno
so bokandže željezne

faša sme tvua
deljnata
ot koža ti odrana

jetim sme tvoj
zaginat
ot matere netražen

ruka sme tvua
pružena
halaf ne učineta

opulji se jenoš
ka Te moljime
zavrti se i poljaj
kako ofkame i patime

BREZA

tri zime k'tne sarajevske
(vo muharebe)
izmrznuaf Kadro so familjija
vo stara kuća na Čengić Vila
a pot pendžer vo bašča
mu rasla breza
ot Gora nekoga donesena

mlogo puti trgnav so sekira
(i toljko puta zastanav)
pišman biduaf
breza mu bila
sve što imaf
ot star memlječet

idaf pot granate
rano sabahalje
koren nekoj da donese
za vnučića smrznate
odaf vežan
po dva sahata i pojće

tri zime k'tne sarajevske
umiraf i se kočanif Kadro
na Čengić Vila
i debaf breza nekoj da ne mu preseče

SAJBIJINA JAZIJA

*"Ga doprajf ovaja hubava džamija Ahmed-aga
vo godina 1238. ka šo bila naprajena 688.
godina po Hidžra, i tarih i ostaj. "*

(Nišan-ploča na džamija vo Mljike, Gora)

zastanuje soluk pret belojna tvua
zastanuje soluk pret hubajna Sajbijina
zastanuje soluk pret kornoji naše
zastanuje soluk

so vekoji se štekaje na pišanica naša
dur se vrtime poljeka za ke Hubavi Jeden
šo ni go kradet od oči
šo ni go pudet od srcina

babovci naše i nane
vo krpe zavitkane
po tavani so godine krilje
sve naše stare nišani

mije ne sme zn' lje
(beljki ište ne zn' me)
jazija njihna
sve du denešen den
ne čuvala od zaginatica

druge (da te imaje)
pesne du nebo bi ti pualje
a Tebe
(kujur ne ni fačaj)
ostanujet
muje nekoljko lafoj sirote

AZIL

ako idete svi
(a vidim ste trnalje)
koj će zborne jezik naš
dukat istenčen
ot babovci začuvan
vo godine mlogo poteške

ako izbegate svi
dženazina koj će isprati
du grobišta parosane
koj će dava ime cvećinam
vo lživade pokraj reka

svi ako idete
(ka što ste trnalje)
sokaci će se zagajljujet
kuće parosane će ostanet
pesne naše za nikogo

BOGUMILSKA PRIKAŽNA

*Hodalje uplašene nis noć i m' gla.
Ka se zadenilo, bilje zaprene.
Potamo ne moglje.*

čujek vo trafka zagljedan
(Sajbiji najmif)
begajeći ot strah
i mreška
vo karpe mesto traži

jezik vo grlo
ka će ti presečet
će zabrajš koj si
i ot kuje putoji dalječne
babofci tvuje trgnalje

će ostane samo kamen na doš
(nišan vo kolo naprajen)
ostanujet k'vnatice
sirote
i lafoj nerazbrane

toga će razbereš
du Hubavi Jeden
najbrgo se stigina zatrajen
i bes arka

čelo na zemna ka panuje
će razbereš
hubajna nikoga ne umira
a ot ka će se odvojme
sve denoji
bes boja ostanujet

TORBEŠI

torba na ramo
torba vo ruka
torba vo krf
so glava vo torba
preko brdo Torbeši proterane

so torba rodene
hair tražime
pred Sajbija isprajene

urda vo torbe
preko Mavra i Roša
Crni vrh i Stratorje

ni se špotaje i huljet
rod i porod naš
zborenje i ime torbeško

so torba vo srce
ot koljepka du grob
Bogu mili
Bogu dragi
Torbeši so zor napudene

VAKE NE BIDUJE

Safetu

Bajrami zaminujet
po nebo
tearinja tragoji ostavaje
svakoj haber ot tebe
odamno zaginaf

majka s'vze prefrljuje
vo teške sonoji
sve blage muhabeti
za utre se arnišane

vreme bes tebe
faća debela pajačina
dženazinja ne se brojet
deca za babeta često prašujet
vake više ne biduje

godine zat tebe
i godine pret tebe
ne se plaćajet
so pesna naručena
na svadba gornosevska

VIJE NE ZN'TE

vije ne zn'te
koljko je teško
ka će ostanet
grobišta odgradene

vije ne zn'te
kako je ka ostanujet
voćke neobrane
i kaldrme
vo dvoroji zarastene

vije ne zn'te
zaš babofci naše
vo son toljko se plašilje
i zaš du kraj Dunja begalje

vije ne zn'te
(beljki je take pohubavo)
zaš denoji naše vo crno
nis m'gla zaminujet

CAREVA ČEŠMA

lani vo ljeta
ot Stambol dalječen
vo selo stigna deljikanljija
go pratif star babo
voda da mu nasipe na Češma Careva

čekajeći babo nabraf
jene tespije godine
za postelja vrzan
so nedelje nikomu ne zbori
mljeko ot pilje da posaka
deca će mu doneset
okolo njego
dokturi ot noge panujet

za ke pendžer zavrten
ništo ne saka
samo traje i žela
po nekoga prašuje
proljeć a puknaf
vo Gora njegovava
vo son nekoga zaginata

takva je pusta Gora
daljeko ot nja (i bes nja)
ni duša kolaj ne iljiza

VRBE VO SONOJI

na Sever
rasfrljane
vo son fačame vrbe od memlječet
putoji dalječne
nikako sebe da izedet

pojće čini
trajenje naše
ot sve lafoji
nis veter šo frljaje

zagine
vo kuće studena
denoji tuarime so gajljina

na Jug
vreme hodi zanazać
ljeptarci ime nemaje
laf azil
se šutka
i decam kros usta

CRNE PILJIĆA (KOBARI)

svakua godina rano vo proljeć
ke nas stiginaje crne piljića
donesujet tuga i ostavaje boljke
majke će okaharet
dejkem um će presečet

svakua godina kros rasc'fteno
skoka kukajica
pojako od pesna
se špota na pišanica naša
ot kua ne možeme da izbegame
(i da nejćeme)

svakua godina vo isto vreme
ke nas stiginajet crne piljića
i kobet
Nebidnica

JEGULJE SE VRAĆAJE

vo vakat ka uzdirame
zanesene i trajljive
idujeme po dalječne svetoji
tražejeći more bes krajoji
ama svejeno
(ka jegulje)
se vraćame na kajnaci ot mlados

so glave vo torba
se štkame po Bela dunja
tražejeći reka bes izvori
a pret nas
zavrzane umoji
putoju izbrkane ni kažujet

po devet hubave Bajrami
evljat svoj ne viđime
tražejeći nebo bes oblaci
i sabah bes želanje
ama jope (najz' dno)
se vraćame
na svuje nekoga usušene kornoji

DALJEČINE

REKA I TI

vo dalječina zavitkana
dretiš reka
planinska
da zatraje

begajeći
vo vreme tesno
ostavaš prašanje
ište koljko puta će panujeme
vo životov uplašen

zaprena
ot pusto čekanje
ruka pružuješ
reki šo ne te sluša

REKA

ot ka te zn'm nadignata
kradeš son
piljićam ot memlječet

ot ka te zn'm razlajena
ne ostavaš
noć i den da se izmiret

du sega ti som veruaf
i som činif
da zn'sh
amanet da čuvaš

sega mi je sve jeno
noćeska možeš
da iljezeš ot korito

TRAGOJI

(Slušajeci pesna Jusuf i Džemilja)

1.

svakua godina
crešne prve ka zret
trinčet sokaci i kaldrme
se čujet đerdani i dukati
kupene odamno
na pazari prizrenske

ište senka Džemkina
se šeta nis tesna avlija
sve i se čini
(vo vrbe skrijen)
beljki Jusuf ga čeka

2.

dve duše vrzane
nikoga nema da ljetnet
ot mreška mlogo je poteško
vo pesna da se vljeze
i tuje
du kraj Dunja ostane

3.

im čujem glas
dur sljizajet za ke reka
čujem meko ke šepotet
vo noćoji so duša nasipane
viđim po sebe
tragoji svitkarljive
ostavajet

4.

jeden bif Jusuf-hadžija
takvogo muža
Gora ne će rodi
Džemilja svua
pratif
na gosti goljeme
vo pesna nedopuana

5.

jena bila Džemilja
na krećoji ljedičke
nejzine
košute k'skan se činet
pišano bilo
duak da digne dva puti

6.

crešne belice
čekaje
berači dremljive
mesečina je na umot
će iljezet šetači trajljive

7.

Jusuf begaf
du polje solunsko
du putoji i pasišta
anadolske
zabrajf
so ljudi da zbori
od svirlje i tupani
vo postelja panuaf

8.

dejke i bećari
rastet du nebo
Jusuf i Džemilja vo pesna zaspalje
take je na Ovaja Dunja
sve hubajne
vo son ljetinajet

DALJEČINA NE SE TRPI

V. B.

ne zabravaj
pokraj mos strarujet
(vo kruk zatutkane)
duša udrajet đevreci skopske

ne zabravaj
među dve ruke naše
pružene
jen vek je ot dalječina

ne zabravaj
ište te tražim
vo šuma jelova
ot s'bota jena du druga

ne zabravaj
i prašaj se jenoš
a može Sever
nekoga Jug da bide

ČEKAJEĆI KRAJ

ot fčera
s'nce ostana bes boja
goljema dalječina
duša ni truže
sve pobrgo
na ke kraj hitame

ot deneska
(hubavo zapamti)
sve šo bilo tvuje
šo imalo duša i boja
pepef sega grlji

ot utre
(ako ne čekaš nikogo)
vek – kuća bes pendžeri
s'nce – boja zaginata
kusur ne faćaj
dalječina
sve pojće ne utepuje

Sadik Idrizi ALJABAK
DRUGO IME SNA

Izdavač

ALMANAH, S. M. Ljubiše 11, Podgorica

Štampa

Štamparija KUJEVIĆ – Rožaje

Tiraž

500

Katalogimi në botim – (CIP)

Biblioteka Kombëtare dhe Universitare e Kosovës

821.163.4(496.51)-1

ISBN 978-9951-19-019-0